

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Jakuba Camrdy, Ph.D. a JUDr. Lenky Matyášové, Ph.D. v právní věci žalobce: **Y. H.**, zastoupený Mgr. Lilianou Křístkovou, advokátkou se sídlem nám. I. P. Pavlova 3, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 3. 3. 2010, č. j. 2 Az 2/2010 - 11,

takto:

I. Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 3. 3. 2010, č. j. 2 Az 2/2010 - 11, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

II. Odměna advokátky Mgr. Liliany Křístkové **se určuje** částkou 4800 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

Žalobce se žalobou doručenou Městskému soudu v Praze dne 26. 2. 2010 domáhal přezkoumání sdělení žalovaného ze dne 2. 2. 2010, č. j. MV-11823-2/OAM-2010, které žalobce považuje z materiálního hlediska za rozhodnutí a v němž žalovaný žalobci sděluje, že podle ustanovení § 3a odst. 4 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, v tehdy platném znění (dále jen „zákon o azylu“) [správně se jedná o ustanovení § 3a písm. a) bod 4 zákona o azylu – pozn. Nejvyššího správního soudu], neměl právo učinit prohlášení o úmyslu požádat o mezinárodní ochranu. Žalovaný v napadeném sdělení poukázal na to, že podle zmíněného ustanovení je cizinec oprávněn učinit prohlášení o mezinárodní ochraně v zařízení pro zajištění cizinců, s výjimkou cizince zajištěného za účelem jeho předání nebo

průvozu podle mezinárodní smlouvy nebo právního předpisu Evropských společenství. Žalobce však byl rozhodnutím Inspektorátu cizinecké policie Liberec ze dne 25. 10. 2009, č.j. CPUL-8139/ČJ-2009-0462KP-SV, zajištěn podle § 129 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, v tehdejším znění (dále jen „zákon o pobytu cizinců"), tedy právě za účelem jeho předání podle mezinárodní smlouvy nebo přímo použitelného právního předpisu Evropských společenství. Žalovaný měl tedy za to, že písemnost, již mu žalobce adresoval, nebylo možné považovat za prohlášení o úmyslu požádat o mezinárodní ochranu a že pobyt žalobce na území České republiky se i nadále řídí pouze ustanoveními zákona o pobytu cizinců.

Městský soud v Praze usnesením ze dne 3. 3. 2010, č. j. 2 Az 2/2010 - 11, rozhodl o postoupení věci Krajskému soudu v Praze. V odůvodnění usnesení uvedl, že žalobou napadené sdělení žalovaného, jež je vzhledem ke svému obsahu rozhodnutím ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s., je třeba posoudit jako rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany ve smyslu příslušných ustanovení zákona o azylu. Dále poukázal na to, že k řízení o žalobě proti rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany je podle § 32 odst. 4 zákona o azylu ve spojení s § 7 odst. 2 s. ř. s. místně příslušný krajský soud, v jehož obvodu je žadatel o udělení mezinárodní ochrany (v posuzované věci žalobce) v den podání žaloby hlášen k pobytu. Vzhledem k tomu, že žalobce pobýval v den podání žaloby v Zařízení pro zajištění cizinců Bělá - Jezová, Bělá pod Bezdězem, tedy v obvodu Krajského soudu v Praze, nebyl Městský soud v Praze k projednání předmětné žaloby dle svého mínění místně příslušný, a proto věc podle § 7 odst. 6 s. ř. s. postoupil Krajskému soudu v Praze jako soudu věcně a místně příslušnému.

Proti předmětnému usnesení podal žalobce (dále „stěžovatel") kasační stížnost, kterou výslovně opřel o důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. a), c) a d) s. ř. s. Z obsahu kasační stížnosti nicméně vyplývají toliko důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) a c) s. ř. s.

Stěžovatel předně nesouhlasí s postoupením věci Krajskému soudu v Praze, neboť žalobou napadené rozhodnutí není dle jeho názoru rozhodnutím ve věci mezinárodní ochrany. Místní příslušnost krajského soudu tedy podle stěžovatele určovalo obecné ustanovení § 7 odst. 2 s. ř. s. Stěžovatel v kasační stížnosti dále argumentoval tím, že s ním nebylo vedeno řízení o udělení mezinárodní ochrany podle zákona o azylu. Řízení o udělení mezinárodní ochrany, jak stěžovatel poukázal, se zahajuje podáním žádosti, kterou je oprávněn podat cizinec, jenž učinil prohlášení o mezinárodní ochraně ve smyslu § 3 odst. 1 a 2 zákona o azylu. Stěžovatel ovšem dle svých tvrzení prohlášení o mezinárodní ochraně neučinil, neboť byl rozhodnutím Inspektorátu cizinecké policie Liberec dne 25. 10. 2009 zajištěn podle § 129 zákona o pobytu cizinců, tj. za účelem předání podle mezinárodní smlouvy, a byl si tudíž vědom toho, že za této situace mu ustanovení § 3a písm. a) bod 4 zákona o azylu v takovém postupu brání. V této souvislosti stěžovatel dále připomněl závazky České republiky, které pro ni vyplývají z Ženevské úmluvy o právním postavení uprchlíků z roku 1951 (publ. pod č. 208/1993 Sb.), a dále příslušná ustanovení Listiny základních práv a svobod. Podle čl. 43 Listiny poskytuje Česká republika azyl cizincům pronásledovaným za uplatňování politických práv a svobod. Ženevská úmluva pak zase předpokládá určité řízení, ve kterém se rozhoduje o tom, zda konkrétní osoba splňuje definici uprchlíka či nikoli. Ustanovení článku 33 zmíněné úmluvy přitom zavazuje Českou republiku nevyhostit či nevrátit uprchlíka na hranice zemí, ve kterých

mu hrozí v úmluvě blíže specifikované nebezpečí. Vzhledem ke své situaci se stěžovatel rozhodl požádat o přiznání zmíněných statutů. Žalobou napadené rozhodnutí žalovaného je tudíž rozhodnutím, kterým mu bylo upřeno žádat o přiznání statutu uprchlíka ve smyslu Ženevské úmluvy o právním postavení uprchlíků a o azyl podle čl. 43 Listiny. Stěžovatel se proto obrátil na městský soud, aby přezkoumal zákonnost zmíněného rozhodnutí. Dále stěžovatel v kasační stížnosti uvedl, že jelikož městský soud nerozhodoval o žalobě proti rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany, měl o jeho žalobě rozhodovat senát složený z předsedy a dvou soudců, nikoliv specializovaný samosoudce. Postupem městského soudu tak bylo podle stěžovatele porušeno jeho právo na zákonného soudce zakotvené v čl. 38 odst. 1 Listiny a v čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (publ. pod č. 209/1992 Sb.). Z tohoto důvodu tedy stěžovatel namítá také zmatečnost kasační stížností napadeného usnesení městského soudu.

Stěžovatel dále v kasační stížnosti odkázal na příspěvek zástupců Organizace pro pomoc uprchlíkům na téma „Zajišťování cizinců v rámci readmisivních dohod a jejich vstup do řízení o udělení mezinárodní ochrany“, který stěžovatel rovněž připojil ke své kasační stížnosti.

Vzhledem k výše uvedenému skutkovému stavu a k závěrům obsaženým v přiloženém příspěvku stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud ve smyslu § 48 odst. 1 písm. a) s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. a čl. 95 odst. 2 Ústavy přerušil řízení a předložil věc Ústavnímu soudu, neboť lze důvodně pochybovat o souladu ustanovení § 3a písm. a) bod 4 věta za čárkou zákona o azylu, na základě kterého bylo stěžovateli upřeno právo žádat o mezinárodní ochranu, s ústavním pořádkem.

Ke kasační stížnosti stěžovatel rovněž připojil žádost o ustanovení zástupce z řad advokátů pro řízení o kasační stížnosti. Usnesením ze dne 9. 4. 2010, č. j. 2 Az 2/2010 - 34, městský soud ustanovil stěžovateli pro řízení o kasační stížnosti zástupce Mgr. Lilianu Křístkovou, advokátku se sídlem nám. I. P. Pavlova 3, Praha 2.

Prostřednictvím ustanovené zástupkyně stěžovatel podáním ze dne 15. 6. 2010 kasační stížnost doplnil. Kasační stížnost ovšem o nové námitky nerozšířil, spíše shrnul svou dosavadní argumentaci.

Součástí soudního spisu není vyjádření žalovaného ke kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného usnesení (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadené usnesení vzešlo (§ 102 s. ř. s.), a je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud dále posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost důvodnou.

Nejvyšší správní soud musel především posoudit otázku, zda městský soud postupoval správně, když věc postoupil k vyřízení Krajskému soudu v Praze s odůvodněním, že tento soud je k řízení o předmětné žalobě podle § 32 odst. 4 zákona o azylu místně příslušný.

Podle § 32 odst. 1 a 4 zákona o azylu platí, že k řízení o žalobě proti rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany je místně příslušný krajský soud, v jehož obvodu je **žadatel** o udělení mezinárodní ochrany v den podání žaloby hlášen k pobytu. Nejvyšší správní soud podotýká, že již ve svém rozsudku ze dne 15. 9. 2006, č. j. 2 Ans 7/2005 - 61, dostupném na www.nssoud.cz, dospěl k závěru, že **cizinec má postavení žadatele o udělení azylu ode dne podání žádosti o udělení azylu** až do doby, než je rozhodnuto o jeho žalobě proti zamítavému rozhodnutí ministerstva vnitra v jeho azylové věci; do té doby je také pod ochranou zákona o azylu a zároveň je vyňat z působnosti zákona o pobytu cizinců (vyjma ustanovení, na která odkazuje zvláštní právní předpis, zejména právě zákon o azylu, nebo pokud zákon o pobytu cizinců nestanoví něco jiného). Na uvedený závěr pak Nejvyšší správní soud navázal např. v rozsudku ze dne 12. 9. 2008, č. j. 5 As 51/2008 – 42, dostupném na www.nssoud.cz, ve kterém konstatoval, že žadatelem o udělení azylu ve smyslu § 2 odst. 4 zákona o azylu, ve znění účinném ke dni 31. 8. 2007, nemůže být cizinec, který prozatím o mezinárodní ochranu nepožádal, ale požádal pouze o prominutí lhůty dle § 10 odst. 4 zákona o azylu, ve znění účinném ke dni 31. 8. 2007, aby mohl žádost o udělení mezinárodní ochrany v budoucnu podat. Je tedy zřejmé, že ustanovení § 32 odst. 4 věty první zákona o azylu v daném případě použito být nemohlo, neboť stěžovatele není možné považovat za žadatele o udělení mezinárodní ochrany ve smyslu § 2 odst. 5 zákona o azylu. Stěžovatel totiž v posuzované věci o mezinárodní ochranu nepožádal, resp. nepodal žádost o udělení mezinárodní ochrany. Nelze tedy hovořit ani o „místě hlášeného pobytu žadatele o udělení mezinárodní ochrany“ ve smyslu § 77 zákona o azylu, které je rozhodujícím kritériem pro určení místní příslušnosti krajského soudu ve věcech mezinárodní ochrany (§ 32 odst. 4 zákona o azylu).

Z uvedeného dále vyplývá, že pobyt stěžovatele na území ČR se v současné době neřídí zákonem o azylu, ale zákonem o pobytu cizinců. Předmětnou žalobou napadené sdělení žalovaného ze dne 2. 2. 2010, č. j. MV-11823-2/OAM-2010, tedy nelze považovat za rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany ve smyslu § 2 odst. 14 zákona o azylu, ani ve smyslu § 16 odst. 2 písm. b), § 31 odst. 2, § 104a a dalších ustanovení s. ř. s. Nejenže tedy v dané věci neměl být aplikován § 32 odst. 4 zákona o azylu, nýbrž obecná ustanovení o místní příslušnosti obsažená v soudním řádu správním, ale Nejvyšší správní soud musí dát stěžovateli za pravdu také v tom, že řízení před městským soudem bylo zmatečné. Podle § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s. je řízení zmatečné také v případě, byl-li soud nesprávně obsazen. V dané věci městský soud o postoupení věci rozhodoval, jako by se jednalo o soudní řízení ve věci mezinárodní ochrany (tedy samosoudcem). Podle § 31 odst. 2 s. ř. s. totiž ve věcech mezinárodní ochrany rozhoduje specializovaný samosoudce. Jelikož, jak již bylo řečeno, není možné řízení o předmětné žalobě považovat za řízení ve věci mezinárodní ochrany, měl městský soud rozhodovat ve složení dle § 31 odst. 1 s. ř. s., tedy ve specializovaném senátu složeném z předsedy a dvou soudců.

Z těchto důvodů musí Nejvyšší správní soud kasační stížností napadené usnesení městského soudu zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení. Nejvyšší správní soud se přitom v tomto rozhodnutí nezabýval návrhem stěžovatele na předložení věci Ústavnímu soudu pro tvrzený rozpor § 3a písm. a) bodu 4 zákona o azylu s ústavním pořádkem, neboť tato otázka není z hlediska posouzení, který soud má být k řízení o dané žalobě místně příslušný a v jakém obsazení má o ní rozhodnout, relevantní.

Nad rámec uvedeného Nejvyšší správní soud podotýká, aniž by předjímal konečné rozhodnutí městského soudu v dané věci, že jakkoli zdejší soud dospěl k závěru, že žalobou napadené sdělení žalovaného ze dne 2. 2. 2010, č. j. MV-11823-2/OAM-2010, není rozhodnutím ve věci mezinárodní ochrany, nezabýval se doposud otázkou, zda předmětné sdělení vůbec naplňuje definici rozhodnutí správního orgánu podle § 65 s. ř. s. Touto otázkou se tedy bude muset městský soud jakožto soud věcně a místně příslušný v dalším řízení zabývat.

Nejvyšší správní soud tedy shledal kasační stížnost důvodnou a v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. usnesení Městského soudu v Praze zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm bude městský soud vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 3 s. ř. s).

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne Městský soud v Praze v konečném rozhodnutí ve věci (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

Byť Nejvyšší správní soud rozhodnutí městského soudu ruší a věc mu vrací k dalšímu řízení, je povinen zároveň rozhodnout o odměně a úhradě hotových výdajů ustanovené advokátky stěžovatele, které dle § 35 odst. 8 s. ř. s. hradí stát. Odměna a hotové výdaje ustanoveného advokáta sice totiž patří mezi náklady řízení ve smyslu § 57 s. ř. s., nejde však o náhradu nákladů řízení mezi jeho účastníky ve smyslu § 60 s. ř. s., o níž má dle § 110 odst. 2 s. ř. s. - v případě náhrady nákladů řízení o kasační stížnosti po zrušení napadeného rozhodnutí krajského soudu - rozhodovat v dalším řízení krajský soud.

Ustanovené zástupkyni stěžovatele byla přiznána odměna a náhrada hotových výdajů v celkové částce 4800 Kč [dva úkony právní služby po 2100 Kč podle § 11 odst. 1 písm. b) a d) ve spojení s § 9 odst. 3 písm. f) a § 7 bodem 5 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění účinném od 1. 9. 2006, a dále dva režijní paušály po 300 Kč podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu].

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 11. února 2011

JUDr. Ludmila Valentová

předsedkyně senátu